Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

25. april 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – miljø – direktiv 2000/60/EF – ramme for Den Europæiske Unions vandpolitiske foranstaltninger – artikel 4, stk. 1, litra a) – miljømål for overfladevand – medlemsstaternes forpligtelse til ikke at tillade projekter, der kan medføre en forringelse af et overfladevandområdes tilstand – artikel 5 og bilag II – karakterisering af typer af overfladevandområder – artikel 8 og bilag V – klassifikation af overfladevandets tilstand – artikel 11 – indsatsprogram – indvinding af vand fra en sø med et overfladeareal på mindre end 0,5 km^2«

I sag C-301/22,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af High Court (ret i første instans, Irland) ved afgørelse af 26. januar 2022, indgået til Domstolen den 3. maj 2022, i sagen

Peter Sweetman

mod

An Bord Pleanála,

Ireland and the Attorney General,

procesdeltagere:

Bradán Beo Teoranta,

Galway City Council,

Environmental Protection Agency,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Prechal, og dommerne F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer (refererende dommer) og M.L. Arastey Sahún,

generaladvokat: A. Rantos,

* Processprog: engelsk.

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Peter Sweetman ved J. Devlin, SC, solicitor B. Harrington og barrister M. Heavey,

– An Bord Pleanála ved solicitor J. Moore, R. Mulcahy, SC, og F. Valentine, SC,

– Irland ved M. Browne, A. Joyce, D. O'Reilly og M. Tierney, som befuldmægtigede, bistået af J. Doherty, SC, E. Egan McGrath, SC, G. Gilmore, BL, og A. McBride, SC,

– den franske regering ved B. Travard, J.-L. Carré og W. Zemamta, som befuldmægtigede,

– den nederlandske regering ved M.K. Bulterman og H.S. Gijzen, som befuldmægtigede,

– den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,

– Europa-Kommissionen ved L. Armati og E. Sanfrutos Cano, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 21. september 2023,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT 2000, L 327, s. 1).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Peter Sweetman, på den ene side, og An Bord Pleanála (naturstyrelsen, Irland) (herefter »styrelsen«), Irland og Attorney General (statsadvokaten, Irland), på den anden side, vedrørende et projekt om indvinding af ferskvand fra en sø.

Retsforskrifter

EU-retten

3 25., 33., 34. og 36. betragtning til direktiv 2000/60 har følgende ordlyd:

»(25) Der bør fastlægges fælles definitioner for vands tilstand med hensyn til kvalitet og, når det er relevant i forbindelse med miljøbeskyttelse, mængde. Der bør fastsættes miljømål, som kan sikre en god tilstand for overfladevand og grundvand i hele Fællesskabet, og som kan forebygge forringelse af vandets tilstand på Fællesskabsniveau.

[...]

(33) Det bør tilstræbes at nå målet om en god vandtilstand for hvert vandløbsopland, således at foranstaltninger vedrørende overfladevand og grundvand, der tilhører samme økologiske, hydrologiske og hydrogeologiske system, samordnes.

(34) Af hensyn til miljøbeskyttelsen er der behov for større integration af de kvalitative og kvantitative aspekter for både overfladevand og grundvand under hensyntagen til vandets naturlige strømningsforhold inden for vandkredsløbet.

[...]

(36) Det er nødvendigt at foretage analyser af et vandløbsoplands karakteristika og følgerne af menneskelige aktiviteter samt en økonomisk analyse af vandanvendelsen. Medlemsstaterne bør overvåge udviklingen i vandets tilstand systematisk og på et sammenligneligt grundlag i hele Fællesskabet. Sådanne oplysninger er nødvendige for at tilvejebringe et solidt grundlag for medlemsstaternes udformning af indsatsprogrammer for at opfylde dette direktivs mål.«

4 Dette direktivs artikel 1 med overskriften »Formål« bestemmer:

»Direktivets overordnede formål er at fastlægge en ramme for beskyttelse af vandløb og søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som:

a) forebygger yderligere forringelse og beskytter og forbedrer vandøkosystemernes tilstand og, hvad angår deres vandbehov, også tilstanden for terrestriske økosystemer og vådområder, der er direkte afhængige af vandøkosystemerne

[...]«

5 Direktivets artikel 2 med overskriften »Definitioner« fastsætter:

»I dette direktiv gælder følgende definitioner:

1) »[o]verfladevand«: indvand bortset fra grundvand; overgangsvande og kystvande, undtagen med hensyn til kemisk tilstand, hvor det også omfatter territorialfarvande

[...]

3) »[i]ndvand«: alt stillestående eller strømmende vand på jordoverfladen og alt grundvand på landsiden af den basislinje, hvorfra bredden af territoriale farvande måles

[...]

5) »[s]ø«: indvand bestående af stillestående overfladevand

6) »[o]vergangsvande«: overfladevandområder i nærheden af flodmundinger, som er delvis saltholdige som følge af, at de er i nærheden af kystvande, men som i væsentlig grad påvirkes af ferskvandsstrømme

7) »[k]ystvand«: overfladevand på landsiden af en linje, hvor hvert punkt befinder sig i en afstand af én sømil til havsiden fra det nærmeste punkt på den basislinje, hvorfra bredden af territorialfarvande måles, og som, hvor det er relevant, strækker sig ud til overgangsvandets yderste grænse

[...]

10) »[o]verfladevandområde«: en afgrænset og betydelig mængde overfladevand, såsom en sø, et reservoir, et mindre eller større vandløb eller en kanal, en del af et mindre eller større vandløb eller en kanal, et overgangsvand eller en kystvandsstrækning

[...]

17) »[o]verfladevandstilstand«: det samlede udtryk for et overfladevandområdes tilstand bestemt ved enten vandområdets økologiske tilstand eller dets kemiske tilstand, alt efter hvilken der er ringest

18) »[g]od overfladevandstilstand«: den tilstand, et overfladevandområde har nået, når både dets økologiske tilstand og dets kemiske tilstand i det mindste er »god«

[...]

21) »[ø]kologisk tilstand«: et udtryk for kvaliteten af de med overfladevandet forbundne vandøkosystemers struktur og funktion, som klassificeret i henhold til bilag V

22) »[g]od økologisk tilstand«: tilstand for et overfladevandområde, som klassificeret i henhold til bilag V

[...]«

6 Samme direktivs artikel 4 med overskriften »Miljømål« bestemmer:

»1. Ved iværksættelsen af de indsatsprogrammer, der er angivet i vandområdeplanerne, gælder følgende:

a) overfladevand
   i) [M]edlemsstaterne iværksætter de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder, med forbehold af anvendelse af stk. 6 og 7, jf. dog stk. 8.
   ii) [M]edlemsstaterne beskytter, forbedrer og restaurerer alle overfladevandområder med forbehold af anvendelse af nr. iii) for kunstige og stærkt modificerede vandområder, med henblik på at opnå god tilstand for overfladevand i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag V senest 15 år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden, med forbehold af eventuelle fristforlængelser i henhold til stk. 4 og anvendelse af stk. 5, 6 og 7, jf. dog stk. 8.
   iii) [M]edlemsstaterne beskytter og forbedrer alle kunstige og stærkt modificerede vandområder med henblik på at opnå et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag V senest 15 år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden, med forbehold af eventuelle fristforlængelser i henhold til stk. 4 og anvendelse af stk. 5, 6 og 7, jf. dog stk. 8.

[…]

[…]

7. Medlemsstaterne misligholder ikke dette direktiv, hvis[…]

– manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale, eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes nye ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomsternes niveau, eller hvis

– manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra tilstanden »høj« til tilstanden »god« skyldes nye bæredygtige menneskelige udviklingsaktiviteter

og følgende betingelser alle er opfyldt[:]

a) [D]er tages alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på vandforekomstens tilstand.

b) [G]rundene til disse ændringer eller forandringer er specifikt angivet og forklaret i den vandområdeplan, der kræves i henhold til artikel 13, og målene revideres hvert sjette år.

c) [Æ]ndringerne eller forandringerne er begrundet i væsentlige samfundsinteresser, og/eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved opnåelse af målene i stk. 1 er mindre end de nyttevirkninger, der følger af de nye ændringer eller forandringer for befolkningens sundhed, opretholdelsen af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, […]

d) [D]e nyttige mål, der tilsigtes ved de nye ændringer eller forandringer af vandområdet, kan ikke på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger opnås med andre midler, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

8. En medlemsstat, som anvender stk. 3, 4, 5, 6 og 7, sørger for, at anvendelsen ikke vedvarende udelukker eller hindrer opfyldelse af målene i dette direktiv i andre forekomster af vand inden for samme vandområdedistrikt, og at den er forenelig med gennemførelsen af anden fællesskabslovgivning på miljøområdet.

[…]«

7 Artikel 5 i direktiv 2000/60 med overskriften »Vandområdedistriktets karakteristika, vurdering af menneskelige aktiviteters indvirkning på miljøet og økonomisk analyse af vandanvendelsen« fastsætter følgende i stk. 1:

»Hver medlemsstat sikrer, at der for hvert vandområdedistrikt eller for den del af et internationalt vandområdedistrikt, der ligger inden for dens område, foretages

– en analyse af dets karakteristika

– en vurdering af menneskelige aktiviteters indvirkning på overfladevandets og grundvandets tilstand samt

– en økonomisk analyse af vandanvendelsen

i overensstemmelse med de tekniske specifikationer i bilag II og III, og at disse analyser og vurderinger afsluttes senest fire år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden.«

8 Artikel 8 i direktiv 2000/60 med overskriften »Overvågning af overfladevandets og grundvandets tilstand samt overvågning af beskyttede områder« bestemmer:

»1. Medlemsstaterne sørger for, at der opstilles programmer for overvågning af vandtilstanden, for at der kan udarbejdes en sammenhængende og overordnet oversigt over denne inden for hvert vandområdedistrikt:

– for overfladevand skal programmerne omfatte:

i) mængde og niveau eller vandføring, i det omfang det er relevant for den økologiske og den kemiske tilstand og det økologiske potentiale, og
ii) den økologiske og kemiske tilstand og det økologiske potentiale

[...]

2. Disse programmer skal være operationelle senest seks år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden, medmindre andet følger af den pågældende lovgivning. Overvågningen skal være i overensstemmelse med kravene i bilag V.

[...]«

9 Direktivets artikel 11 med overskriften »Indsatsprogram« fastsætter:

»1. Hver medlemsstat sørger for, at der for hvert vandområdedistrikt eller for den del af et internationalt vandområdedistrikt, der ligger inden for dens område, udarbejdes et indsatsprogram, idet der tages hensyn til resultaterne af de analyser, der kræves i henhold til artikel 5, med henblik på opfyldelse af de mål, der er fastsat i henhold til artikel 4. Sådanne indsatsprogrammer kan referere til foranstaltninger, der følger af lovgivning, vedtaget på nationalt plan, der dækker en medlemsstats samlede område. Hvor det er relevant, kan en medlemsstat vedtage foranstaltninger for alle vandområdedistrikter og/eller for dele af internationale vandområdedistrikter, der ligger inden for dens område.

2. Hvert indsatsprogram skal indeholde de »grundlæggende« foranstaltninger, der er angivet i stk. 3, og om nødvendigt »supplerende« foranstaltninger.

3. »Grundlæggende foranstaltninger« er minimumskrav, der skal opfyldes og består af:

[...]

c) [F]oranstaltninger, der skal fremme en effektiv og bæredygtig vandanvendelse, således at opnåelsen af målene i artikel 4 ikke bringes i fare.

[...]

e) [K]ontrol med indvinding af overfladeferskvand og grundvand samt opmagasinering af overfladeferskvand, inklusive et eller flere registre over vandindvindinger og krav om forhåndstilladelse til indvinding og opmagasinering. Denne kontrol skal regelmæssigt tages op til revision og om nødvendigt ajourføres. Medlemsstaterne kan undtage indvindinger og opmagasineringer uden væsentlig indflydelse på vandets tilstand fra denne kontrol.

[...]

4. »Supplerende« foranstaltninger er foranstaltninger, som udformes og gennemføres ud over de grundlæggende foranstaltninger med det formål at opfylde de mål, der er fastsat i henhold til artikel 4. Del B i bilag VI indeholder en ikke-udtømmende liste over sådanne foranstaltninger.

[...]«

10 Bilag II til direktiv 2000/60 har følgende ordlyd:

»1. Overfladevand

1.1. Karakterisering af typer af overfladevandområder

Medlemsstaterne angiver overfladevandområders beliggenhed og grænser og foretager en første karakterisering af sådanne vandområder efter nedenstående fremgangsmåde. Medlemsstaterne kan gruppere overfladevandområder med henblik på denne første karakterisering.

i) Overfladevandområder i vandområdedistriktet karakteriseres enten som en af følgende kategorier overfladevand: vandløb, søer, overgangsvande eller kystvande, eller som kunstige overfladevandområder eller stærkt modificerede overfladevandområder.

ii) For hver kategori overfladevand opdeles de relevante overfladevandområder i vandområdedistriktet efter type. Typerne er de vandområder, der defineres ved brug af enten system A eller system B som beskrevet i punkt 1.2.

iii) Benyttes system A, henføres overfladevandområderne i vandområdedistriktet først til de relevante økoregioner i overensstemmelse med de geografiske områder, som anført i punkt 1.2 og vist på det relevante kort i bilag XI. Overfladevandområderne i hver økoregion opdeles derefter i typer af vandområder efter deskriptorerne i system A's tabeller.

iv) Benyttes system B, skal medlemsstaterne mindst præstere samme opdelingsgrad, som de ville have opnået med system A. Det vil sige, at overfladevandområderne i vandområdedistriktet opdeles i typer ved brug af værdierne for de obligatoriske deskriptorer og for sådanne fakultative deskriptorer eller kombinationer af deskriptorer, som er nødvendige for at sikre, at typespecifikke biologiske referenceforhold kan afledes med den fornødne pålidelighed.

[...]

1.2. Økoregioner og typer af overfladevandområder

[...]

1.2.2.Søer

System A

Fast typologi	Deskriptorer
Økoregion	Økoregioner som vist på kort A i bilag XI
Type	Højdetypologi høj: > 800 m mellem: 200-800 m lav: < 200 m Dybdetypologi på grundlag af middeldybde < 3 m 3-15 m > 15 m Størrelsestypologi på grundlag af overfladeareal 0,5-1 km^2 1-10 km^2 10-100 km^2 > 100 km^2 Geologi kalkholdig kiselholdig organisk

System B

Alternativ karakterisering	Fysiske og kemiske faktorer, der bestemmer søens karakteristika og dermed den biologiske populations struktur og sammensætning
Obligatoriske faktorer	højde breddegrad længdegrad dybde geologi areal
Fakultative faktorer	middel vanddybde søens profil opholdstid middel lufttemperatur lufttemperaturudsving sammensætningskarakteristika (f.eks. monomiktisk, dimiktisk, polymiktisk) syreneutraliseringsevne baggrundstilstand for næringsstoffer middel substratsammensætning vandstandsudsving

[...]

1.3. Fastlæggelse af typespecifikke referenceforhold for typer af overfladevandområder

i) For hver type overfladevandområde, der karakteriseres i overensstemmelse med punkt 1.1, fastlægges der typespecifikke hydromorfologiske og fysisk-kemiske forhold svarende til værdierne for de i bilag V, punkt 1.1, anførte hydromorfologiske og fysisk-kemiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevandområde ved høj økologisk tilstand som defineret i den relevante tabel i bilag V, punkt 1.2. Der fastlægges typespecifikke

biologiske referenceforhold svarende til værdierne for de i bilag V, punkt 1.1, anførte biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevandområde ved høj økologisk tilstand som defineret i den relevante tabel i bilag V, punkt 1.2.

[...]

1.5. Vurdering af miljøvirkninger

Medlemsstaterne vurderer, hvor påvirkelig overfladevandområdernes tilstand er over for de ovenfor anførte belastninger.

Medlemsstaterne udnytter de ovennævnte indsamlede oplysninger og alle andre relevante oplysninger, herunder eksisterende miljøovervågningsdata, til at vurdere sandsynligheden for, at overfladevandområder i vandområdedistriktet ikke kan opfylde de miljømål, der er fastsat for vandområderne i medfør af artikel 4. Medlemsstaterne kan benytte modelleringsmetoder som støtte for en sådan vurdering.

Vandområder, som anses for eventuelt ikke at kunne opfylde miljømålene, skal, hvor det er relevant, karakteriseres yderligere for at optimere udformningen af både de overvågningsprogrammer, der skal iværksættes i henhold til direktivets artikel 8, og de indsatsprogrammer, der skal iværksættes i henhold til direktivets artikel 11.

[...]«

11 Bilag V til direktiv 2000/60 præciserer i del 1, der indeholder regler om klassificering og overvågning af tilstanden for overfladevand:

»[...]

1.2. Normgivende definitioner af klassifikationer af økologisk tilstand

Tabel 1.2. Generel definition for vandløb, søer, overgangsvande og kystvande

Følgende tekst giver en generel definition af økologisk kvalitet. De ved klassificeringen anvendte værdier for kvalitetselementerne for den økologiske tilstand for hver kategori overfladevand er anført i tabel 1.2.1-1.2.4 nedenfor.

Element	Høj tilstand	God tilstand	Moderat tilstand
Generelt	Der er ingen eller kun meget ubetydelige menneskeskabte ændringer i værdierne for de fysisk-kemiske og hydromorfologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevandområde i forhold til, hvad der normalt gælder for denne type overfladevand under uberørte forhold. Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for overfladevandområdet svarer til, hvad der normalt gælder for den pågældende type under uberørte forhold, og der er ingen eller kun meget ubetydelige tegn på ændring. Der forekommer typespecifikke forhold og samfund.	Værdierne for de biologiske kvalitets[-]elementer for den pågældende type overfladevandområde udviser niveauer, der er svagt ændret som følge af menneskelig aktivitet, men afviger kun lidt fra, hvad der normalt gælder for denne type overfladevand under uberørte forhold.	Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevand afviger i mindre grad fra, hvad der normalt gælder for denne type overfladevand under uberørte forhold. Værdierne viser mindre tegn på ændring som følge af menneskelig aktivitet og er signifikant mere forstyrrede end under forhold med god tilstand.

Vandområder, der har en tilstand under moderat, klassificeres som ringe eller dårlige:

Vandområder, der viser tegn på større ændringer i værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevandområde, og hvori de relevante biologiske samfund afviger væsentligt fra, hvad der normalt gælder for den pågældende type overfladevandområde under uberørte forhold, klassificeres som ringe.

Vandområder, der viser tegn på alvorlige ændringer i værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevandområde, og hvori store dele af de relevante biologiske samfund, der normalt karakteriserer den pågældende type overfladevandområde under uberørte forhold, ikke forekommer, klassificeres som dårlige.

[...]

1.2.6. Procedure for medlemsstaternes fastsættelse af kemiske kvalitetskrav

Når medlemsstaterne beregner miljøkvalitetskrav for de forurenende stoffer, der er nævnt i punkt 1-9 i bilag VIII, med henblik på beskyttelse af den akvatiske biota, handler de i overensstemmelse med følgende bestemmelser. Der kan fastsættes krav for vand, sedimenter eller biota.

Overalt, hvor det er muligt, skal der indhentes data for såvel akut som kronisk toksicitet for de af nedenstående taxa, der er relevante for den pågældende type vand, samt for andre akvatiske taxa, hvorom der foreligger data. »Grundsættet« af taxa er:

– Alger og/eller makrofyter

– Dafnier eller organismer, der er repræsentative for saltvand

– Fisk.

[...]

1.3. Overvågning af overfladevands økologiske og kemiske tilstand

Overvågningsnettet for overfladevand oprettes i overensstemmelse med kravene i artikel 8. Overvågningsnettet udformes på en sådan måde, at det giver et sammenhængende og generelt overblik over den økologiske og kemiske tilstand inden for hvert vandløbsopland og giver mulighed for klassificering af vandområderne i fem klasser i overensstemmelse med de normgivende definitioner i punkt 1.2. Medlemsstaterne udarbejder et eller flere kort, der viser overvågningsnettet for overfladevand i vandområdeplanen.

På grundlag af den karakterisering og vurdering af miljøvirkninger, der foretages i henhold til direktivets artikel 5 og bilag II, udarbejder medlemsstaterne for hver periode, for hvilken der gælder en vandområdeplan, et kontrolovervågningsprogram og et operationelt overvågningsprogram. Medlemsstaterne kan også i nogle tilfælde have behov for at udarbejde undersøgelsesovervågningsprogrammer.

[...]«

12 Bilag VI til dette direktiv opregner i del B den ikke-udtømmende liste over supplerende foranstaltninger, som medlemsstaterne kan vælge at vedtage inden for hvert vandområdedistrikt som led i de indsatsprogrammer, der kræves i henhold til dette direktivs artikel 11, stk. 4. Disse foranstaltninger omfatter den »indvindingskontrol«, der er omhandlet i nr. viii).

Irsk ret

13 De relevante bestemmelser i national ret til gennemførelse af direktiv 2000/60 findes i European Communities (Water Policy) Regulations 2003 (bekendtgørelse af 2003 om De Europæiske Fællesskabers vandpolitik) (S.I. nr. 722 af 2003) og i European Union (Water Policy) Regulations 2014 (bekendtgørelse af 2014 om Den Europæiske Unions vandpolitik) (S.I. nr. 350 af 2014).

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

14 Tvisten i hovedsagen vedrører en ansøgning om tilladelse til et projekt om indvinding af vand fra Loch an Mhuilinn, der er en privatejet indlandssø med et overfladeareal på 0,083 km^2, som ikke er tidevandspåvirket, og som er beliggende på øen Gorumna i Galway County (Irland), ved pumpning via en rørledning, på højst 4 680 m^3 ferskvand om ugen i fire timer om dagen i højst fire dage om ugen i op til 22 uger om året fra maj til september. Det indvundne ferskvand skulle,

efter at det var blevet overført til fire anlæg, der drives af det irske selskab Bradán Beo Teoranta og er beliggende i Kilkieranbugten i Galway County, bruges til at bade syge laks med henblik på at fjerne Amoebic Gill Disease og fiskelus.

15 Peter Sweetman har anlagt sag ved High Court (ret i første instans, Irland), der er den forelæggende ret i den foreliggende sag, til prøvelse af styrelsens afgørelse af 20. juli 2018, hvorved den ønskede tilladelse blev imødekommet.

16 Ved dom af 15. januar 2021 ophævede den forelæggende ret denne afgørelse med den begrundelse, at den ikke opfyldte kravene i direktiv 2000/60. High Court (ret i første instans) var nærmere bestemt af den opfattelse, at Environmental Protection Agency (det irske miljøagentur, herefter »EPA«) efter en præcis vurdering og overvågning burde have klassificeret Loch an Mhuilinn til at have en særlig tilstand, således som krævet i dette direktiv og i den irske lovgivning, der har til formål at sikre gennemførelsen heraf. Henset til, at EPA undlod at foretage denne klassificering, konkluderede den forelæggende ret, at det var umuligt for styrelsen af vurdere, om det foreslåede arbejde var i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i direktiv 2000/60.

17 Efter afsigelsen af denne dom anmodede Bradán Beo Teoranta om en udtalelse fra EPA. I en skrivelse af 28. januar 2021 redegjorde EPA for sin fortolkning, hvorefter direktiv 2000/60 i forhold til søer fastsætter, at det alene er søer med et overfladeareal på mere end 0,5 km^2, der skal identificeres som vandområder, der er omfattet af dette direktiv. Hvad angår søer med et overfladeareal under denne tærskel, kan medlemsstaterne beslutte at medtage dem som vandområder, der er omfattet af direktivet, såfremt de er betydelige som omhandlet i samme direktivs formål og bestemmelser. I henhold til disse principper blev alle søer på mere end 0,5 km^2, og mindre søer i beskyttede områder (særlige bevaringsområder eller områder, der anvendes til indvinding af drikkevand), i Irland identificeret som vandområder, der er omfattet af direktivet 2000/60. Loch an Mhuilin blev imidlertid ikke identificeret som et vandområde i henhold til dette direktiv, idet den ikke opfylder visse kriterier vedrørende størrelse eller er beliggende i et beskyttet område, og følgelig klassificerede EPA ikke dens tilstand.

18 Henset til denne skrivelse fra EPA indgav styrelsen en anmodning om genoptagelse af sagen, som den forelæggende ret tog til følge, idet den fandt, at oplysningerne i den nævnte skrivelse kunne påvirke udfaldet af den pågældende sag.

19 Ifølge High Court (ret i første instans) opstår der, navnlig i lyset af betragtningerne i dom af 1. juli 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), et centralt spørgsmål om fortolkningen af direktiv 2000/60, nemlig om alle vandområder, uanset deres størrelse, skal være genstand for en analyse af deres karakteristika og en klassificering af deres tilstand i overensstemmelse med dette direktiv, således at en retsinstans i forbindelse med en ansøgning om tilladelse til et projekt, der påvirker et overfladevandområde, er i stand til at vurdere det foreslåede projekt ved henvisning til begreberne »forringelse« og »god tilstand« for overfladevand som omhandlet i dette direktiv.

20 På denne baggrund har High Court (ret i første instans) besluttet at udsætte sagen og forelægge følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen:

»1) a) Skal medlemsstater karakterisere og efterfølgende klassificere samtlige vandområder uanset størrelse, og gælder der nærmere bestemt noget krav om at karakterisere og klassificere samtlige søer med et topologisk overfladeareal på mindre end 0,5 km^2?

b) I hvilket omfang ændrer dette forhold sig om overhovedet for så vidt angår vandområder i et beskyttet område?

2) Såfremt spørgsmål 1a besvares bekræftende, kan den kompetente myndighed da meddele tilladelse til et projekt, der kan berøre vandområdet forud for, at det karakteriseres og klassificeres?

3) Såfremt spørgsmål 1a besvares benægtende, hvad er den kompetente myndighed da forpligtet til i forbindelse med dens behandling af en ansøgning om tilladelse, der [kan berøre] et vandområde, der ikke er karakteriseret og/eller klassificeret?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

21 Det fremgår af fast retspraksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer denne at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt påhviler det Domstolen efter omstændighederne at omformulere de spørgsmål, den forelægges (dom af 6.10.2021, W.Ż (Afdelingen for ekstraordinær prøvelse og offentlige sager ved den øverste domstol – udnævnelse), C-487/19, EU:C:2021:798, præmis 68 og den deri nævnte retspraksis).

22 Det bemærkes i det foreliggende tilfælde for det første, at selv om det første spørgsmål generelt henviser til »vandområder«, fremgår det af anmodningen om præjudiciel afgørelse og desuden af præciseringen i slutningen af spørgsmålets litra a), at hovedsagen vedrører et overfladevandområde og nærmere bestemt en sø.

23 For det andet bemærkes, at selv om det første spørgsmåls litra b), vedrører vandområder i et beskyttet område, har den forelæggende ret som svar på et skriftligt spørgsmål fra Domstolen præciseret, at den i hovedsagen omhandlede sø ikke er beliggende i et sådant område, men at den i virkeligheden alene er direkte forbundet med det særlige bevaringsområde ved Kilkieran-bugten og -øerne via en direkte tidevandsforbindelse.

24 Endelig bemærkes for det tredje, at selv om det første spørgsmål ikke identificerer de EU-retlige bestemmelser, der ønskes fortolket, følger det af anmodningen om præjudiciel afgørelse og af verberne »karakteriseret« og »klassificeret«, som den forelæggende ret har anvendt i dette spørgsmål, at dette spørgsmål med anvendelsen af disse begreber i det væsentlige vedrører de forpligtelser, der er fastsat i artikel 5, stk. 1, første led, og i artikel 8 i direktiv 2000/60, sammenholdt med bilag II og V hertil.

25 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at den forelæggende ret med det første spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 5, stk. 1, første led, og artikel 8 i direktiv 2000/60, sammenholdt med bilag II og V hertil, skal fortolkes således, at en sø med et overfladeareal på mindre end 0,5 km^2 er omfattet dels af forpligtelsen til for hvert vandområdedistrikt at foretage en analyse af dets karakteristika, dels af forpligtelsen til at opstille programmer for overvågning af vandtilstanden, for at der kan udarbejdes en sammenhængende og overordnet oversigt over denne inden for hvert vandområdedistrikt.

26 Det skal bemærkes, at for at sikre, at medlemsstaterne opfylder de kvalitative mål, som EU-lovgiver efterstræber, dvs. at bevare eller restaurere en god tilstand af overfladevandet, indeholder direktiv 2000/60 en række bestemmelser, herunder de i artikel 5 og 8 samt i bilag II og V hertil omfattede, der danner en kompleks proces og omfatter etaper, der er detaljeret reguleret, med henblik på at gøre det muligt for medlemsstaterne at gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige på baggrund af de særlige egenskaber og karakteristika, der er identificeret for vandområderne på deres område (jf. i denne retning dom af 24.6.2021, Kommissionen mod Spanien (Forringelse af naturområdet Doñana), C-559/19, EU:C:2021:512, præmis 41 og 42 og den deri nævnte retspraksis).

27 Hvad for det første angår artikel 5 i direktiv 2000/60 pålægger denne bestemmelse medlemsstaterne bl.a. at sikre, at der for hvert vandområdedistrikt foretages en analyse af dets karakteristika i overensstemmelse med de tekniske specifikationer i bilag II til dette direktiv.

28 I overensstemmelse med punkt 1.1 i bilag II til direktiv 2000/60 angiver medlemsstaterne med henblik på den karakterisering af typer af overfladevandområder, der er omhandlet i dette direktivs artikel 5, stk. 1, første led, indledningsvis overfladevandområdernes beliggenhed og grænser, og karakteriserer dernæst de pågældende overfladevandområder i vandområdedistriktet som en af de identificerede kategorier for overfladevand (vandløb, søer, overgangsvande eller kystvande) eller som kunstige overfladevandområder eller stærkt modificerede overfladevandområder og opdeler endelig for hver kategori overfladevand de relevante overfladevandområder i vandområdedistriktet efter type, idet typerne defineres ved brug af enten system A eller system B som beskrevet i punkt 1.2 i dette bilag II. Dernæst skal de typespecifikke referenceforhold for typer af overfladevandområder fastlægges i henhold til punkt 1.3 i bilag II.

29 Hvad angår søer og deres størrelsestypologi på grundlag af overfladeareal fastsætter punkt 1.2.2 i bilag II til direktiv 2000/60 alene følgende type for system A, nemlig typerne 0,5-1 km^2, 1-10 km^2, 10-100 km^2 og større end 100 km^2. Derudover bestemmer punkt 1.1, nr. iv), i bilag II, at benyttes system B, skal medlemsstaterne mindst præstere samme opdelingsgrad, som de ville have opnået med system A, hvilket bemyndiger de medlemsstater, der vælger system B, til også at opretholde en mindstestørrelse på 0,5 km^2 som en obligatorisk karakteriseringsfaktor for størrelse som omhandlet i punkt 1.2.2 i bilag II.

30 Hvad desuden angår den omstændighed, som sagsøgeren i hovedsagen har henvist til i sit skriftlige indlæg, om, at det fremgår af en hydrologisk undersøgelse, som er foretaget af Bradán Beo Teoranta, at den i hovedsagen omhandlede sø, hvorfra indvindingen planlægges, er forbundet med mindst syv andre søer, skal det bemærkes, at der ved en sø i henhold til artikel 2, nr. 5), i direktiv 2000/60 forstås indvand bestående af stillestående overfladevand, og at den forelæggende ret, som det alene tilkommer at kvalificere de faktiske omstændigheder, har foretaget en sådan kvalificering for så vidt angår den i hovedsagen omhandlede vandforekomst. Det skal i øvrigt, som generaladvokaten har anført i fodnote 17 i forslaget til afgørelse, bemærkes, at selv om medlemsstaterne i overensstemmelse med punkt 1.1 i bilag II til direktiv 2000/60 kan gruppere overfladevandområder med henblik på den første karakterisering, er der alene tale om en mulighed og ikke en forpligtelse.

31 Det følger af det ovenstående, at forpligtelsen i punkt 1.3 i bilag II til direktiv 2000/60 til at fastlægge typespecifikke referenceforhold for typer af overfladevandområder ikke vedrører søer med et overfladeareal på mindre end 0,5 km^2, uanset om den berørte medlemsstat bruger system A eller som i det foreliggende tilfælde system B, således som det fremgår af den forelæggende rets besvarelse af det spørgsmål fra Domstolen, der er nævnt i denne doms præmis 23.

32 Hvad for det andet angår artikel 8 i direktiv 2000/60 pålægger denne bestemmelse medlemsstaterne at sørge for, at der opstilles programmer for overvågning af vandtilstanden, for at der kan udarbejdes en sammenhængende og overordnet oversigt over denne inden for hvert vandområdedistrikt, og i overskriften til denne bestemmelse henvises der generelt til bl.a. »overfladevand«.

33 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 38 i forslaget til afgørelse, er medlemsstaterne hvad angår søer, hvis overfladeareal er mindre end 0,5 km^2, ikke forpligtede til at karakterisere disse søer i henhold til artikel 5 i og bilag II til direktiv 2000/60, og logisk set er medlemsstaterne derfor heller ikke forpligtede til at klassificere sådanne søers økologiske tilstand i henhold til dette direktivs artikel 8 og bilag V hertil.

34 Denne fortolkning bekræftes om nødvendigt af en samlet læsning af bilag II til direktiv 2000/60, sammenholdt med bilag V hertil.

35 Navnlig bemærkes, at bilag V til direktiv 2000/60 i punkt 1.2 fastsætter en generel definition af økologisk tilstand for vandløb, søer, overgangsvande og kystvande med henblik på klassificeringen heraf, og at der i dette bilag udtrykkeligt henvises til »typer« af overfladevandområder, der er defineret i bilag II til dette direktiv, hvilket direktiv hvad angår søer imidlertid alene omfatter søer med et overfladeareal på mindst end 0,5 km^2, således som det følger af denne doms præmis 29. Med hensyn til den procedure, som medlemsstaterne skal følge ved fastsættelse af kemiske kvalitetskrav for overfladevand, henvises der i punkt 1.2.6 i bilag V ligeledes til »typer« af overfladevandområder.

36 Desuden følger det f.eks. af punkt 1.3, litra i), i bilag II til direktiv 2000/60, at der for hver type overfladevandområde, der karakteriseres i overensstemmelse med punkt 1.1 i bilag II, skal fastlægges typespecifikke hydromorfologiske og fysisk-kemiske forhold svarende til værdierne for de i punkt 1.1, i bilag II til dette direktiv anførte hydromorfologiske, fysisk-kemiske samt biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevandområde ved høj økologisk tilstand som defineret i den relevante tabel i bilag V, punkt 1.2. På samme måde skal vandområder, som anses for eventuelt ikke at kunne opfylde miljømålene, hvor det er relevant, i henhold til punkt 1.5, tredje afsnit, i bilag II til direktiv 2000/60, karakteriseres yderligere for at optimere udformningen af bl.a. de overvågningsprogrammer, der skal iværksættes i henhold til direktivets artikel 8.

37 I henhold til punkt 1.3, andet afsnit, i bilag V til direktiv 2000/60 er det endvidere på grundlag af den karakterisering og vurdering af miljøvirkninger, der foretages i henhold til direktivets artikel 5 og bilag II hertil, at der skal udarbejdes et kontrolovervågningsprogram og et operationelt overvågningsprogram.

38 En fortolkning af artikel 5 og 8 i direktiv 2000/60 samt af bilag II og V hertil, hvorefter hverken forpligtelsen til at fastlægge typespecifikke referenceforhold for typer af overfladevandområder eller forpligtelsen til at opstille programmer for overvågning af vandtilstanden omfatter søer med et overfladeareal på mindre end 0,5 km^2, understøttes ligeledes af forarbejderne til dette direktiv. For det første var det i forslaget til Rådets direktiv om rammerne for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT 1997, C 184, s. 20), som suppleret ved et ændret forslag (EFT 1998, C 108, s. 94), hensigten at samle forpligtelser svarende til dem, der i øjeblikket er fastsat i bilag II og V, i et enkelt bilag V. For det andet omfattede dette forslag til direktivet som suppleret ikke søer med et overfaldeareal på mindre end 0,01 km^2 under system A, mens direktiv 2000/60, som endeligt vedtaget, med henblik herpå fastsætter en tærskel på 0,5 km^2.

39 En sådan forhøjelse af tærsklen for størrelsen af søer, som skete under lovgivningsproceduren, skal bl.a. ses i lyset af den komplekse proces, der er nævnt i denne doms præmis 26, og den omstændighed – der efter vedtagelsen af direktiv 2000/60 blev konstateret i punkt 3.5 i vejledning nr. 2 med titlen »Identifikation af vandområder«, der er udarbejdet som led i den fælles strategi for gennemførelse af dette direktiv, som Europa-Kommissionen, alle medlemsstaterne, tiltrædelseslandene, Kongeriget Norge og andre berørte parter og ikke-statslige organisationer har deltaget i – at overfladevand omfatter et stort antal meget små vandområder, for hvilke den administrative byrde i forbindelse med forvaltningen kan være enorm.

40 Denne konstatering er imidlertid ikke til hinder for, at de medlemsstater, der finder det hensigtsmæssigt, under hensyn til de mål, der forfølges med direktiv 2000/60, kan underkaste visse typer søer med et overfladeareal på mindre end 0,5 km^2 den ordning, der er fastsat i direktivets artikel 5 og 8 samt i bilag II og V hertil, i forbindelse med gennemførelsen af system B, der er omhandlet i punkt 1.1, nr. iv), i bilag II til dette direktiv.

41 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 5, stk. 1, første led, og artikel 8 i direktiv 2000/60, sammenholdt med bilag II og V til dette direktiv, skal fortolkes således, at en sø med et overfladeareal på mindre end 0,5 km^2 hverken er omfattet af forpligtelsen til at fastlægge typespecifikke referenceforhold eller af forpligtelsen til at opstille programmer for overvågning af vandtilstanden som omhandlet i disse bestemmelser.

Det andet spørgsmål

42 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål er det ufornødent at besvare det andet spørgsmål.

Det tredje spørgsmål

43 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, hvilke forpligtelser der påhviler en kompetent myndighed i henhold til direktiv 2000/60, når den træffer afgørelse om en ansøgning om tilladelse til et projekt, der kan berøre en sø, for hvilken der på grund af dens overfladeareal på mindre end 0,5 km^2 hverken er fastlagt typespecifikke referenceforhold eller et program for overvågning af vandtilstanden i henhold til henholdsvis artikel 5, stk. 1, første led, og artikel 8 i direktiv 2000/60, sammenholdt med bilag II og V til dette direktiv.

44 Med henblik på at besvare dette spørgsmål skal det bemærkes, at det i 25. betragtning til direktiv 2000/60 er fremhævet, at der bør fastsættes miljømål, som kan sikre en god tilstand for overfladevand og grundvand i hele Den Europæiske Union, og som kan forebygge forringelse af vandets tilstand på EU-niveau. Dette direktivs artikel 1, litra a), bestemmer, at direktivs overordnede formål er at fastlægge en ramme for beskyttelse af vandløb og søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som forebygger yderligere forringelse og beskytter og forbedrer vandøkosystemernes tilstand og også tilstanden for terrestriske økosystemer, der er direkte afhængige af vandøkosystemerne. Endelig præciseres de miljømål, som medlemsstaterne er forpligtede til at opnå i dette direktivs artikel 4, stk. 1 (jf. i denne retning dom af 1.7.2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, præmis 35, 36 og 38).

45 Sidstnævnte bestemmelse, som i henhold til stk. 1 vedrører iværksættelsen af de indsatsprogrammer, der er angivet i vandområdeplanerne, forfølger to særskilte, men indbyrdes tæt forbundne mål. For det første iværksætter medlemsstaterne i henhold til artikel 4, stk. 1,

litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder (forpligtelsen til at forebygge forringelse). I henhold til artikel 4, stk. 1, litra a), nr. ii), beskytter, forbedrer og restaurerer medlemsstaterne for det andet alle overfladevandområder med forbehold af anvendelse af denne bestemmelses nr. iii) for kunstige og stærkt modificerede vandområder, med henblik på at opnå en god tilstand senest i slutningen af 2015 (forpligtelsen til forbedring) (dom af 1.7.2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C 461/13, EU:C:2015:433, præmis 39).

46 Henset til, at artikel 4 i stk. 1, litra a), nr. i) og ii), henviser til »alle overfladevandområder«, skal det bemærkes, at artikel 2, nr. 10), i direktiv 2000/60 definerer »overfladevandområde« som »en afgrænset og betydelig mængde overfladevand, såsom en sø, et reservoir, et mindre eller større vandløb eller en kanal, en del af et mindre eller større vandløb eller en kanal, et overgangsvand eller en kystvandsstrækning«, og at dette direktivs artikel 2, nr. 5), definerer en »sø« som »indvand bestående af stillestående overfladevand« uden at henvise til nogen form for tærskelværdi.

47 Det skal imidlertid bemærkes, at det af fast retspraksis fremgår, at der med henblik på fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den lovgivning, som den er en del af (dom af 26.4.2022, Landespolizeidirektion Steiermark (Maksimal varighed af grænsekontrollen ved de indre grænser), C-368/20 og C-369/20, EU:C:2022:298, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).

48 Hvad angår artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i) og ii), i direktiv 2000/60 skal det i denne henseende påpeges, at denne bestemmelse med henblik på at fastsætte rækkevidden af de forpligtelser til at forebygge forringelse af og til at forbedre overfladevandområder, der er nævnt i denne doms præmis 45, ligeledes henviser til de nævnte vandområders »tilstand«. Sidstnævnte begreb er defineret i dette direktivs artikel 2, nr. 17), som det »samlede udtryk for et overfladevandområdes tilstand bestemt ved enten vandområdets økologiske tilstand eller dets kemiske tilstand, alt efter hvilken der er ringest«, og begrebet »økologisk tilstand« er defineret i samme artikels nr. 21) som »et udtryk for kvaliteten af de med overfladevandet forbundne vandøkosystemers struktur og funktion, som klassificeret i henhold til bilag V«.

49 Som anført i denne doms præmis 35 fremgår det af tabel 1.2 i dette bilag V med overskriften »Generel definition for vandløb, søer, overgangsvande og kystvande«, at klassificeringer af den økologiske tilstand alene er påtænkt for så vidt angår »typer« af overfladevandområder. I samme bilag V henvises der også til »typer« af overfladevandområder i punkt 1.2.6 vedrørende den procedure, som medlemsstaterne skal følge ved fastsættelsen af kemiske kvalitetskrav.

50 Det følger således af ordlyden af artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i) og ii), i direktiv 2000/60, fortolket i bestemmelsernes sammenhæng, at i lighed med de forpligtelser, der følger af dette direktivs artikel 5, stk. 1, første led, og af artikel 8 – med forbehold af den i nærværende doms præmis 30 nævnte mulighed for medlemsstaterne til at gruppere overfladevandområder med henblik på den første karakterisering – omfatter de to forpligtelser, der er fastsat i denne artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i) og ii), ikke søer med et areal på mindre end 0,5 km^2.

51 Denne fortolkning understøttes af den omstændighed, at artikel 4 og de forpligtelser, som denne bestemmelse pålægger, indgår i en kompleks proces, der er indført med direktiv 2000/60, og som de pågældende forpligtelser udgør den sidste fase af.

52 Som det fremgår af den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 26, indeholder direktiv 2000/60 med henblik på at sikre, at medlemsstaterne opfylder de miljømål, der er foreskrevet i dette direktiv, nemlig en række bestemmelser, heriblandt bestemmelserne i direktivets artikel 5 og 8 samt i bilag V hertil, der danner en kompleks proces, som består af flere faser, og som er detaljeret reguleret, med henblik på at gøre det muligt for medlemsstaterne at gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige på baggrund af de særlige egenskaber og karakteristika for de vandområderne, der er identificeret på deres områder.

53 Det ville således være uforeneligt med opbygningen af direktiv 2000/60, og navnlig med den komplekse karakter af den proces, som er indført med direktivet, at den bindende karakter af de miljømål, der er præciseret i dette direktivs artikel 4, stk. 1, ligeledes vedrører overfladevandområder, som i henhold til det nævnte direktiv ikke har været og ikke nødvendigvis skal gøres til genstand for de to faser i den nævnte proces, nemlig dem, der er fastsat i artikel 5 og 8, og hvis formål imidlertid er at gøre det muligt at indsamle de data, der er nødvendige for at nå de nævnte mål.

54 Hvad i øvrigt angår forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder som omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 har Domstolen ved flere lejligheder udtrykkeligt fastslået, at denne forpligtelse er bindende i hver fase af gennemførelsen af dette direktiv og gælder for »alle typer« overfladevandområder og alle tilstande, for hvilke der er vedtaget eller burde være vedtaget en forvaltningsplan (dom af 1.7.2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, præmis 50, af 4.5.2016, Kommissionen mod Østrig, C-346/14, EU:C:2016:322, præmis 64, og af 5.5.2022, Association France Nature Environnement (Midlertidige virkninger på overfladevand), C-525/20, EU:C:2022:350, præmis 25).

55 Når dette er sagt, skal det fremhæves, således som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 59 i forslaget til afgørelse, at for overfladevand, som er naturligt forbundet, kan kvaliteten af et lille overfladevandområde påvirke kvaliteten af et større vandområde.

56 Det følger endvidere af faste retspraksis, at artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i)-iii), i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at medlemsstaterne – medmindre der indrømmes en fravigelse – er forpligtede til at nægte at godkende et enkeltprojekt, såfremt det kan medføre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, eller når det indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand på den i direktivet fastsatte dato (dom af 20.12.2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation, C-664/15, EU:C:2017:987, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).

57 Når en kompetent myndighed i en medlemsstat vurderer en ansøgning om tilladelse til et projekt, der kan berøre en sø med et overfladeareal på mindre end 0,5 km^2, skal den derfor ikke begrænse denne vurdering til projektets virkninger på den pågældende sø. Med henblik på at afgøre, om det pågældende projekt kan medføre en forringelse af et overfladevandområdes tilstand eller indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand, skal den tværtimod tage hensyn til de vandområder, som den berørte sø er forbundet med.

58 Det følger heraf, at en medlemsstats kompetente myndighed, med forbehold for indrømmelse af en undtagelse, ligeledes er forpligtet til at nægte at godkende et enkeltprojekt, der – på grund af dets virkninger på en sø, der, henset til dens overfladeareal på mindre end 0,5 km^2, ikke har været genstand for en karakterisering i henhold til artikel 5 i og bilag II til direktiv 2000/60, og for hvilket

et program for overvågning af vandtilstanden af samme grund ikke er blevet fastlagt i henhold til dette direktivs artikel 8 og bilag V – kan medføre en forringelse af tilstanden for et andet overfladevandområde, som af den pågældende medlemsstat er eller burde være blevet identificeret som en »type« overfladeområde, eller for at kunne indebære risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for en sådan anden type overfladevand.

59 Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at i overensstemmelse med artikel 4, stk. 8, i direktiv 2000/60 skal de medlemsstater, som bl.a. anvender artikel 4, stk. 7, sørge for, at anvendelsen ikke udelukker eller hindrer opfyldelse af målene i dette direktiv i andre forekomster af vand inden for samme vandområdedistrikt, og at den er forenelig med gennemførelsen af anden EU-lovgivning på miljøområdet.

60 I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret som svar på et skriftligt spørgsmål fra Domstolen præciseret, at den i hovedsagen omhandlede sø er forbundet med det særlige bevaringsområde for bugten og øerne Kilkieran gennem en direkte tidevandsforbindelse. Sagsøgeren i hovedsagen har i øvrigt i sit skriftlige indlæg anført, at det fremgår af den hydrologiske undersøgelse fra juli 2017, som er foretaget af Bradán Beo Teoranta, at søen er forbundet med andre søer.

61 Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, om disse andre søer eller, i givet fald, en del af en kystvandsstrækning er blevet eller burde være blevet identificeret af Irland som »typer« af overfladevandområder, og, hvis dette viser sig at være tilfældet, om gennemførelsen af det omhandlede projekt vil kunne påvirke tilstanden for disse overfladevandområder eller, i givet fald, for et andet overfladevandområde, der er blevet eller burde være blevet identificeret som en »type« overfladevandområde.

62 Det tilkommer ligeledes den forelæggende ret at efterprøve, om gennemførelsen af det omhandlede projekt er forenelig med de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til det program, der for det pågældende vandområdedistrikt er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 11 i direktiv 2000/60.

63 Selv om et sådant indsatsprogram i henhold til denne artikels stk. 1 skal »[tage] hensyn til resultaterne af de analyser, der kræves i henhold til artikel 5« i direktiv 2000/60, følger det af ordlyden af direktivets artikel 11, at indsatsprogrammets anvendelsesområde ikke udelukkende er begrænset til de »typer« af overfladevandområder, der er karakteriseret i forbindelse med gennemførelsen af direktivets artikel 5 og bilag II hertil.

64 I henhold til artikel 11, stk. 3, litra c), i direktiv 2000/60 skal de »grundlæggende foranstaltninger«, der skal indgå i hvert indsatsprogram, og som udgør de minimumskrav, der skal opfyldes, nemlig omfatte foranstaltninger, der fremmer en effektiv og bæredygtig »vandanvendelse«, således at opnåelsen af målene i artikel 4 ikke bringes i fare.

65 Henset til det i denne doms præmis 55 anførte kan det i denne sammenhæng vise sig nødvendigt at beskytte de vandoverfladeområder, der i lighed med den i hovedsagen omhandlede sø ikke er blevet og ikke nødvendigvis skal identificeres af den pågældende medlemsstat som »typer« af overfladevandområder.

66 Denne fortolkning understøttes af den vejledning, der er nævnt i nærværende doms præmis 39. Selv om dette dokument bekræfter, at der ikke foreligger en forpligtelse til at identificere søer med overfladeareal på mindre end 0,5 km^2 som »typer« af overfladevandområder, fremhæver denne vejledning den omstændighed, at »målene i direktiv [2000/60] finder anvendelse på alt overfladevand«, og anbefaler, at de grundlæggende foranstaltninger, der er opregnet i dette direktivs artikel 11, stk. 3, i det mindste anvendes på de såkaldte »små« overfladevandområder, »når det er nødvendigt for at undgå at bringe opfyldelsen af målene i andre vandområder i fare«.

67 Af samme grund kan det vise sig nødvendigt at anvende den kontrol med indvinding af overfladevand, der er nævnt i artikel 11, stk. 3, litra e), i direktiv 2000/60 og i del B, nr. viii), i bilag VI hertil, selv på overfladevandområder, der ikke er, og som ikke nødvendigvis skal identificeres som »typer« af overfladevandområder.

68 Det tilkommer således den forelæggende ret at efterprøve, om sådanne foranstaltninger finder anvendelse på den i hovedsagen omhandlede sø i medfør af et indsatsprogram, der er vedtaget af Irland i overensstemmelse med artikel 11 i direktiv 2000/60, og om gennemførelsen af det i hovedsagen omhandlede projekt er forenelig med disse foranstaltninger.

69 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 4, stk. 1, litra a), og artikel 11 i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at en kompetent myndighed – når den træffer afgørelse om en ansøgning om tilladelse til et projekt, der kan berøre en sø, for hvilken der på grund af dens overfladeareal på mindre end 0,5 km^2 hverken er fastlagt typespecifikke referenceforhold eller et program for overvågning af vandtilstanden i henhold til henholdsvis artikel 5, stk. 1, første led, og artikel 8 i direktiv 2000/60, sammenholdt med bilag II og V til dette direktiv – i henhold til disse bestemmelser skal sikre sig dels, at et sådant projekt på grund af dets virkninger på en sådan sø ikke kan medføre en forringelse af tilstanden for et andet overfladevandområde, som af den pågældende medlemsstat er eller burde være blevet identificeret som en »type« overfladevandområde, eller indebære risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for et sådant andet overfladevandområde, dels at det pågældende projekt er foreneligt med de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til det program, der for det berørte vandområdedistrikt er udarbejdet i overensstemmelse med dette direktivs artikel 11.

Sagsomkostninger

70 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

1) **Artikel 5, stk. 1, første led, og artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, sammenholdt med bilag II og V til dette direktiv,**

   skal fortolkes således, at

   en sø med et overfladeareal på mindre end 0,5 km² hverken er omfattet af forpligtelsen til at fastlægge typespecifikke referenceforhold eller af forpligtelsen til at opstille programmer for overvågning af vandtilstanden som omhandlet i disse bestemmelser.

2) **Artikel 4, stk. 1, litra a), og artikel 11 i direktiv 2000/60**

   skal fortolkes således, at

   en kompetent myndighed – når den træffer afgørelse om en ansøgning om tilladelse til et projekt, der kan berøre en sø, for hvilken der på grund af dens overfladeareal på mindre end 0,5 km² hverken er fastlagt typespecifikke referenceforhold eller et program for overvågning af vandtilstanden i henhold til henholdsvis artikel 5, stk. 1, første led, og artikel 8 i direktiv 2000/60, sammenholdt med bilag II og V til dette direktiv – i henhold til disse bestemmelser skal sikre sig dels, at et sådant projekt på grund af dets virkninger på en sådan sø ikke kan medføre en forringelse af tilstanden for et andet overfladevandområde, som af den pågældende medlemsstat er eller burde være blevet identificeret som en »type« overfladevandområde, eller indebære risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for et sådant andet overfladevandområde, dels at det pågældende projekt er foreneligt med de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til det program, der for det berørte vandområdedistrikt er udarbejdet i overensstemmelse med dette direktivs artikel 11.

Underskrifter